

Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna

Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2019

Per Åsbrink

Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna
Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2019

Per Åsbrink

FoU Rapport 2020:4
FoU Välfärd – Region Gävleborg

Layout & form: Sam Halal, Per Åsbrink
Tryckeri: Gävle Offset

ISSN: 1654-8272

Förord

Sedan några år pågår inom FoU Välfärd vid Region Gävleborg arbetet ”Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga”. Fokus har varit att sammanställa aktualiseringar av *barn och unga* till socialtjänsten i länets kommuner. Arbetet startade 2008 och ett antal FoU-rapporter har producerats sedan 2009.

Efter beslut av kommunernas socialchefer i Gävleborgs län (2016) erhöll FoU Välfärd i uppdrag att börja inhämta och sammanställa data för aktualiseringarna av *vuxna* till socialtjänsten i länets kommuner. Sammanställning av data påbörjades 2017 och första FoU-rapporten publicerades 2018 (FoU-rapport 2019:2).

Föreliggande rapport redovisar en länssammanställning omfattande helåret 2019 (190101–191231), av alla inkomna aktualiseringar rörande vuxenärenden (21 år och äldre) i länets socialtjänster i tio kommuner.

Rapporten består av två delar: Den första delen omfattar en redovisning av totalsiffror för Gävleborgs län 2019 avseende aktualiseringar för vuxna: antal aktualiseringar, de aktualiserades kön och ålder, vem som aktualiserat, orsak till ansökan och anmälan samt hur stor del av aktualiseringarna som leder till utredning. Samt antalet unika vuxna i kommunerna som aktualiseras till socialtjänsten. Redovisningar görs för 2019 i diagram och tabeller med jämförelser med 2018.

Den andra delen av rapporten redovisar motsvarande data för 2019 för kommunerna i länet.

Gävle i juni 2020

Per Åsbrink

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	4
SAMMANFATTNING	5
INLEDNING.....	6
Bakgrund	6
METOD	7
Insamlade data	7
Bortfall/felkällor	7
Tillförlitlighet.....	8
Generaliserbarhet	8
AKTUALISERADE ÄRENDEN TILL SOCIALTJÄNSTEN 2019, VUXNA 21 ÅR OCH ÄLDRE.	
SAMMANSTÄLLNING GÄVLEBORGS LÄN.....	9
Antal aktualiseringar av vuxna till socialtjänsten.....	9
Förfrågan/begäran och yttranden.....	11
Ansökan och anmälan	12
Ålder	12
Kön	13
Vem aktualiserar?	13
Orsaker till ansökan och anmälan.....	14
Beslut om social utredning, anmälan	18
ANALYS OCH KOMMENTARER	19
Aktualiseringar och socialtjänstens insatser per innevånare	19
ANSÖKAN OCH ANMÄLAN TILL SOCIALTJÄNSTEN. KOMMUNREDOVISNING	22
Kön och Ålder	22
Vem anmäler till socialtjänsten?	25
Orsak till ansökan och anmälan.....	30
Social utredning efter anmälan om missbruk och beroende	36
SAMMANFATTNING OCH REFLEXIONER.....	37
REFERENSER.....	39
BILAGA 1. AKTUALISERINGS- OCH BAKGRUNDSKODER.....	40
BILAGA 2. TABELLER	42

Sammanfattning

Sammanställningen av statistik för aktualiseringar av vuxna personer till socialtjänsten i Gävleborgs läns kommuner under 2019 ger ett unikt jämförelsematerial och materialet kan komma att bli än mer intressant när jämförelser kan göras över tid.

För 2019 inkom totalt 6116 aktualiseringar till länets kommuners socialtjänster rörande vuxna personer (21 år och äldre). Av det totala antalet aktualiseringar är; 28 % ansökningar, 61 % anmälningar, 6 % yttranden och förfrågan/begäran 5 %. Genomsnittsåldern på de personer som aktualiseras är 41 år och 67 % är män och 33 % kvinnor.

Antalet *unika* personer som aktualiseras via en ansökan eller anmälan till socialtjänsten i länets kommuner under 2019 är 2791 personer. Mellan 2018 och 2019 har antalet personer som aktualiseras ökat med 6 %. Socialtjänsten har alltså kommit i kontakt med fler vuxna personer under 2019.

De allra flesta ansökningarna rör begäran om bistånd pga. missbruk och beroende. Majoriteten av ansökningarna från män rör missbruk (87 %). Hälften av ansökningarna från kvinnor rör missbruk (55 %) och 23 % våld i nära relationer.

Det är något vanligare att en anmälan berör en man än en kvinna. Den vanligaste anmälningsorsaken rör missbruk och beroende följt av LOB-anmälan från polisen. Anmälan om missbruk och beroende kommer i huvudsak från privatpersoner (anhöriga, andra privatpersoner). 17 % av anmälningarna om missbruk kommer från hälso- och sjukvård och 6 % specifikt från vuxenpsykiatri.

Antalet personer som aktualiseras till socialtjänsten pga. missbruk och beroende motsvarar 10 pers./1000 innevånare i länet. Eller 1,0 % av den vuxna befolkningen i Gävleborgs län.

Nationella studier visar att 6 % av den vuxna befolkningen har ett diagnostiserat missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika. Överförbart på Gävleborgs län och andelen i befolkningen som aktualiserats till socialtjänsten (1 %), så synliggör detta en andel i befolkningen (5 %) med en missbruksproblematik som inte kommer i kontakt med socialtjänstens missbruksvård.

Inledning

Bakgrund

Socialstyrelsen har de senaste åren drivit frågan om *systematisk uppföljning* inom socialtjänsten, att systematiskt dokumentera arbetet med enskilda klienter för att sedan sammanställa denna information i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Systematisk uppföljning är en förutsättning för en evidensbaserad praktik (EBP) (Socialstyrelsen, 2014).

Som FoU-enhet är det vår ambition att bidra till utvecklingen av EBP genom att skapa förutsättningar för socialtjänsten att göra uppföljningar och utvärderingar som kan resultera i t.ex. enklare sambandsstudier, utfallsstudier och lokala uppföljningar av klientfall.

Idag föreligger det brister i den forskningsbaserade kunskapen om vilka barn och vuxna som aktualiseras till socialtjänsten. Den officiella statistik som idag inhämtas och sammanställs av Socialstyrelsen är statistik över placeringar samt öppenvårdsinsatser för barn och vuxna.

Brister i den systematiska kunskapen om målgrupper som aktualiseras till socialtjänsten var ett tungt vägande skäl för länets kommuner att inleda arbetet med att sammanställa regionala data över aktualiseringarna till länets socialtjänster.

Inom FoU Välfärd, Region Gävleborg, bedrivs sedan 2008 arbetet *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*, i samarbete med en referensgrupp bestående av representanter för socialtjänsten i länets kommuner. Syftet med arbetet är att förbättra den systematiska uppföljningen av socialtjänstens barn- och ungdomsarbete. Fokus har varit att sammanställa och analysera data från verksamhetssystem rörande barn och unga som aktualiseras till socialtjänsten i länets kommuner.

Efter beslut av kommunernas socialchefer i Gävleborgs län (2016) erhöll FoU Välfärd i uppdrag att även fokusera systematisk uppföljning av socialtjänstens arbete med *vuxna*. Länets referensgrupp utökades med representanter från socialtjänstens vuxenenheter, handläggare och enhetschefer.

Arbetet *Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna* inleddes 2016 i samarbete med länets referensgrupp. Syftet med arbetet är att förbättra den systematiska uppföljningen och öka kunskapen om vuxna personer som aktualiseras till socialtjänsten. Referensgruppen arbetade fram ett förslag på gemensamma aktualiseringskoder, med källor från forskningsöversikter och Socialstyrelsens föreskrifter. Efter en remissrunda i länets kommuner konfigurerades koderna i kommunernas verksamhetssystem våren 2017.¹

Den första provinsamlingen av aktualiseringsdata genomfördes av FoU Välfärd februari 2018, rörande aktualiseringsdata för andra halvåret 2017² och fr.o.m. januari 2018 registrerar socialtjänsten i länets kommuner enligt de läns-gemensamma aktualiseringskoderna för vuxna (Bilaga 1).

¹ Aktuella verksamhetssystem i Gävleborgs län är Treserva (CGI) samt Pro Capita (Tieto).

² Arbetsrapport. FoU Välfärd. (2018). Aktualiseringar av vuxna till socialtjänsten. Halvår 2017. PP-presentation.

Metod

Alla tio kommunerna i länet³ tar ut statistikuppgifter direkt från socialtjänstens verksamhetssystem rörande registrerade aktualiseringar av vuxna (21 år och äldre) halvårsvis. Observera att data inte är kopplade till identifierbara personer (personnummerbaserade). Materialet rör alla aktualiseringar vilket innebär att en vuxen kan vara aktuell för fler än en aktualisering under uppföljningsperioden. Identifiering av unika vuxna i datamaterialet hanteras och sammanställs av kommunerna utifrån rapportuttag från verksamhetssystemet. Kommunerna rapporterar data till FoU Välfärd vilket bearbetas i statistikprogrammet SPSS. Kommunerna levererar individbaserade data vilket ger möjlighet till korstabuleringar. FoU Välfärd ansvarar för att sammanställa och analysera data i halvårs- och helårsrapporter.

Insamlade data

Följande data rapporteras in från länets kommuner till FoU Välfärd, rörande aktualiseringar av vuxna (21 år och äldre) (se Bilaga 1):

- Aktualiseringstyp (ansökan, anmälan, yttrande⁴, förfrågan/begäran⁵, överflyttning av ärende)
- Ålder
- Kön
- Vem som aktualiserar
- Orsak till ansökan
- Orsak till anmälan
- Social utredning eller ej

Bortfall/felkällor

Tänkbara bortfall och felkällor kan vara:

- a) att socialsekreterare inte registrerar ett inkommande ärende;
- b) att socialsekreterare definierar samma/likartade fenomen på olika sätt;
- c) att socialsekreterare registrerar fel.

I kontakten med länets referensgrupp har det framkommit att inte alla kommuner regelmässigt registrerar aktualiseringar i form av förfrågan/begäran samt att vissa kommuner inte registrerar en ny aktualisering under ett pågående ärende. Det är således mycket som talar för att sammanställningen i denna rapport är behäftad med ett visst bortfall. ⁶

³ Sandviken, Gävle, Hofors, Ockelbo, Bollnäs, Söderhamn, Hudiksvall, Ovanåker, Ljusdal, Nordanstig,

⁴ Begäran om körkortsyttanden från Transportstyrelsen och begäran yttranden kriminalvården (inför personutredning)

⁵ Förfrågan/begäran från enskild eller myndighet (t.ex. utdrag ur socialregistret).

⁶ Frågan har diskuterats i länets referensgrupp med en påminnelse om att alla kommuner registrerar förfrågan-/begäran samt yttranden, samt att alla kommuner registrerar en ny aktualisering i verksamhetssystemet även under ett pågående ärende (utredning eller insats).

Tillförlitlighet

Ansvariga för insamling och sammanställning av data vid FoU Vårld Region Gävleborg bedömer att datamaterialet har en god tillförlitlighet mot bakgrund av att:

- a) aktualiseringskoderna har implementerats i kommunernas socialtjänster via länets referensgrupp⁷, vilket gör att registrering sker på samma sätt;
- b) koderna kan inte ändras av verksamheterna, annat än via ett nytt beslut i referensgruppen, vilket ger stabilitet och möjlighet till mätningar över tid;
- c) datamaterialet är hämtat direkt från de verksamhetsystem som innehåller socialsekreterarnas registrering av alla aktualiserade ärenden till socialtjänstens vuxenenheter;
- d) en kodnyckel har arbetats fram inom ramen för projektet, för att så långt möjligt garantera en likartad registrering.

Generaliserbarhet

Försiktighet bör iaktas när det gäller att generalisera resultatet. Slumpmässiga variationer beroende av lokala förhållanden kan förekomma, särskilt som dataunderlaget för vissa kommuner är litet. Sammanställningar över tid kan komma att öka säkerheten i data samt på längre sikt möjliggöra studier av inomkommunala förändringar.

⁷ Bestående av systemförvaltare, socialsekreterare och enhetschefer från alla tio kommunerna i länet.

Aktualiserade ärenden till socialtjänsten 2019, vuxna 21 år och äldre. Sammanställning Gävleborgs län.

Antal aktualiseringar av vuxna till socialtjänsten

Detta avsnitt rör aktualiseringar till socialtjänsten. ANSÖKAN: den enskilde begär bistånd. ANMÄLAN: en anhörig, annan privatperson eller myndighet anmäler till socialtjänsten. YTTRANDE: begäran inkommer från en myndighet. ÖVERFLYTTNING: av ett ärende från en annan kommun. FÖRFRÅGAN/BEGÄRAN: om handling (ej yttrande) från myndighet eller enskild, t.ex. utdrag ur socialregistret.

Tabell 1. Totalt antal aktualiseringar till socialtjänsten, 2018 och 2019.⁸ Vuxna. Kommuner. Antal. Procentuell förändring.

	Period, år		18–19 %	Total
	2018	2019		
Sandviken	443	516	+16	959
Gävle	1751	2005	+15	3756
Söderhamn	828	845	+2	1673
Bollnäs	507	578	+14	1085
Ovanåker	215	216	0	431
Ljusdal	461	559	+21	1020
Hudiksvall	820	868	+6	1688
Hofors	130	159	+22	289
Ockelbo	174	196	+13	370
Nordanstig	168	174	+4	342
Totalt	5497	6116	+11	11 613

För 2019 inkom totalt 6116 aktualiseringar rörande vuxna (21 år och äldre) till socialtjänsterna i länets kommuner. I jämförelse med 2018 har antalet aktualiseringar av vuxna under 2019 ökat med 11 % på länsnivå. Till exempel, för Hofors noteras en ökning av aktualiseringarna med 22 % och för Ljusdal med 21 % (tabell 1).

Tabell 2. Antal aktualiseringar efter aktualiseringstyp, 2018 och 2019. Vuxna. Länet. Antal. Procentuell förändring

	Period, år		18–19 %	Total
	2018	2019		
Ansökan	1555	1719	+11	3274
Anmälan	3443	3757	+9	7200
Yttrande	359	357	-1	716
Överflyttning	0	3	-	3
Förfrågan/begäran	140	280	+100	420
Total	5497	6116	+11	11 613

⁸ Ansökan, anmälan, yttrande, överflyttning, förfrågan/begäran

Om vi ser på utvecklingen av de olika typerna av aktualiseringarna mellan 2018 och 2019 noteras att antalet ansökningar har ökat med 11 % och anmälningarna med 9 % mellan åren. Antalet aktualiseringar av förfrågan/begäran har ökat med hela 100 %, och ökningen beror sannolikt på att vissa av kommunerna i länet har börjat registrera förfrågan/begäran i verksamhetssystemet, vilket man inte tidigare har gjort (tabell 2).

Tabell 3. Antal aktualiseringar efter aktualiseringstyp 2019. Vuxna. Kommuner.
Antal. Procent.

	Period 2019					Totalt
	Ansökan	Anmälan	Yttrande	Överflyttning	Förfrågan/ begäran	
Sandviken	151	274	35	0	56	516
	29%	53%	7%	0%	11%	100%
Gävle	472	1340	107	1	85	2005
	24%	67%	5%	0%	4%	100%
Söderhamn	211	600	34	0	0	845
	25%	71%	4%	0%	0%	100%
Bollnäs	195	349	25	0	9	578
	34%	60%	4%	0%	2%	100%
Ovanåker	73	132	3	0	8	216
	34%	61%	1%	0%	4%	100%
Ljusdal	166	292	100	1	0	559
	30%	52%	18%	0%	0%	100%
Hudiksvall	227	508	45	1	87	868
	26%	59%	5%	0%	10%	100%
Hofors	66	93	0	0	0	159
	42%	58%	0%	0%	0%	100%
Ockelbo	93	70	4	0	29	196
	47%	36%	2%	0%	15%	100%
Nordanstig	65	99	4	0	6	174
	37%	57%	2%	0%	3%	100%
Totalt	1719	3757	357	3	280	6116
	28%	61%	6%	0%	5%	100%

För 2019 inkom totalt 6116 aktualiseringar till länets kommuners socialtjänster rörande vuxna (21 år och äldre). Totalt för länet noteras att andelen ansökningar är 28 % och anmälningar 61 %. Andelen yttranden är 6 % och förfrågan/begäran 5 %. Vi finner, till exempel, att av det totala antalet aktualiseringarna i Sandviken utgör 53 % anmälningar och 29 % ansökningar (tabell 3).

Antalet unika vuxna som aktualiserats till socialtjänsten i länets kommuner via en ansökan eller anmälan under 2019 bedöms vara 2791 personer (av 5476 aktualiseringar, tabell 3). I jämförelse mellan 2018 och 2019 har antalet unika vuxna som aktualiserats till socialtjänsten i länets kommuner ökat med 6 %. Störst ökning av unika vuxna noteras i Hofors, Nordanstig och Gävle (tabellbilaga, tabell 1).

Förfrågan/begäran och yttranden

Andelen aktualiseringar av *förfrågan/begäran* samt *begäran om yttranden* från enskilda och myndigheter utgör tillsammans 11 % av det totala antalet aktualiseringarna under 2019 (se tabell 2). Även om hanteringen till viss del skiljer sig från övrig handläggning så är den, likväl som ansökan och anmälan, stadfäst i lag.

Förfrågan/begäran från enskild eller kriminalvården handlar om begäran om registerutdrag. *Yttranden* från transportstyrelsen berör körkortsärenden och från polisen s.k. vapenärenden (vapenlicens), från kriminalvården begärs yttranden i samband med en personutredning (tabell 4).

Tabell 4. Vem aktualiserar förfrågan/begäran samt yttranden? 2019. Vuxna. Länet. Antal.

Förfrågan/begäran, yttranden			
	Yttrande	Förfrågan/ begäran	Total
Den enskilde/sökande	-	20	20
Polisen	0	1	1
Åklagare, domstol	3	3	6
Transportstyrelsen	258	13	271
Kriminalvården	56	120	176
Annan kommun	9	20	29
Övrigt	31	103	134
Totalt	357	280	637

Under 2019 inkom begäran om yttrande eller annan förfrågan/begäran vid 637 tillfällen. I tabell 3 framgår att det är Transportstyrelsen och Kriminalvården som är de myndigheter som mest frekvent kontaktar socialtjänsten rörande begäran om yttranden eller annan förfrågan/begäran. Vid 20 tillfällen är det enskilda som har kontaktat socialtjänsten (tabell 4).

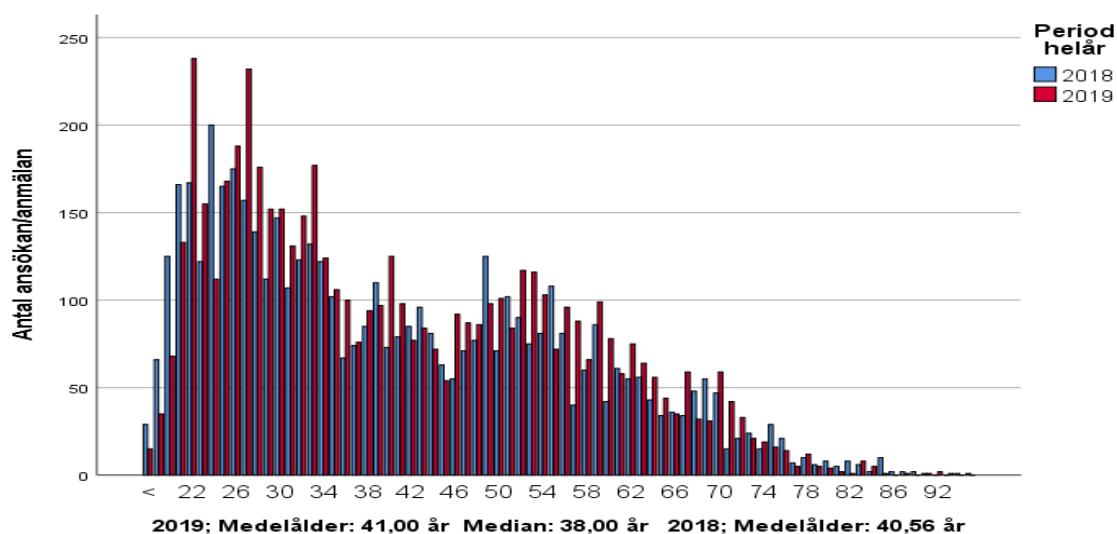
Ansökan och anmälan

Detta avsnitt behandlar *ansökan* och *anmälan* till socialtjänsten, för vuxna 21 år och äldre. *Ansökningar* till socialtjänsten görs uteslutande av den enskilde, medan *anmälningar* om vuxna görs av privatpersoner eller myndigheter. Under 2019 inkom totalt 5476 ansökningar och anmälningar (tabell 3).

Ålder

Personerna är i genomsnitt 41 år (41,00), när de aktualiseras till socialtjänsten via en ansökan eller anmälan, vi noterar en medianålder på 38 år ⁹ under 2019. I jämförelse med 2018 föreligger ingen skillnad i medelåldern på de som har aktualiserats (40,56) (diagram 1).

Diagram 1. Ålder, ansökan och anmälan, 2019. Vuxna, länet. Antal. n=10 474.¹⁰

Av data framgår att 14 % av de personer som ansöker eller anmäls är 24 år eller yngre och 86 % är 25 år eller äldre (tabellbilaga, tabell 2). Det är något vanligare med anmälningar för den yngre målgruppen (71 %) i jämförelse med den äldre åldersgruppen (68 %) (tabell 5).

Tabell 5. Ansökan och anmälan efter åldersgrupp, 2019. Vuxna, länet. Antal, procent.

	Åldersgrupp		Totalt
	24 år och yngre	25 år och äldre	Total
Ansökan	222	1497	1719
	29%	32%	31%
Anmälan	534	3223	3757
	71%	68%	69%
Totalt	756	4720	5476
	100%	100%	100%

⁹ Median är inom statistiken det värde för ett ordnat datamaterial som delar materialet i två lika stora delar. Dvs. 38 år är således mittenvärdet i diagram 1.

¹⁰ I diagram 1 noteras en andel under 21 år som registrerats som vuxenärende. Socialstyrelsens officiella statistik definierar barn och unga ärenden mellan 0 – 20 år och vuxna 21 år och äldre. Myndiga personer 18–20 år ska således registreras som ett barn/unga ärende.

Kön

Fler män (67 %) än kvinnor (33 %) ansöker eller anmäls till socialtjänsten under 2019. (tabellbilaga, tabell 3). 2018 var könsfördelningen 69 % män och 31 % (Åsbrink, 2019, s. 13). Det är något vanligare att män (72 %) blir anmäld till socialtjänsten än kvinnor (63 %) (tabell 6). I jämförelse med 2018 föreligger ingen skillnad, då fördelningen var 71 % hos män och 64 % hos kvinnor (Åsbrink, 2018, s. 13).

Tabell 6. Ansökan, anmälan efter kön, 2019. Vuxna, länet. Antal, procent. *

	Kön		Totalt
	Man	Kvinna	Total
Ansökan	1043	666	1709
	28%	37%	31%
Anmälan	2635	1122	3757
	72%	63%	69%
Totalt	3678	1788	5466
	100%	100%	100%

*Bortfall=10

Vem aktualiserar?

Under 2019 inkom 1719 *ansökningar* och 3757 *anmälningar*. De flesta anmälningarna kommer från polisen (38 %) (till största delen LOB-anmälningar), följt av anhöriga (21 %) och andra privatpersoner (13 %). 12 % av anmälningarna kommer från hälso- och sjukvården och 3 % specifikt från vuxenpsykiatri. 7 % av anmälningarna kommer från den egna organisationen inom socialtjänsten (ex. officio) (tabell 7).

Tabell 7. Vem aktualiserar till socialtjänsten, ansökan och anmälan? 2019, 2018. Vuxna, länet. Antal, procent.

		Vem anmäler?			Vem ansöker?		
		Antal	Procent	Procent	Antal	Procent	
		2019	2019	2018			
Privatpersoner, 34 %	Anhörig	784	21	20	Den enskilde	1719	100
	Annan privatperson	485	13	14			
	Skola	16	0	1			
	Vuxenpsykiatri	125	3	4			
	Övrig hälso-och sjukvård	371	10	12			
Myndigheter, 66 %	Socialtjänsten (ex. Officio)	247	7	7			
	Polisen	1440	38	35			
	Kriminalvården	21	1	1			
	Socialpsykiatri (kommunal)	18	0	1			
	Äldreomsorg	15	0	1			
	Bostadsföretag	19	1	1			
	Ideell organisation	19	1	0			
	Annan kommun	37	1	1			
	Övrigt	160	4	3			
	Totalt	3757	100	100			

För 2019 noteras att 34 % av anmälningarna kommer ifrån anhöriga och privatpersoner och 66 % från myndigheter (tabell 7).

I jämförelse mellan 2018 och 2019 föreligger inga större skillnader i vilka som anmäler till socialtjänsten. Vi ser en ökning av anmälningar från polisen med tre procentenheter och en viss ökning av anmälningar från anhöriga. Vidare noteras en minskning av anmälningar från hälso- och sjukvården med två procentenheter (tabell 7).

Orsaker till ansökan och anmälan

De verksamhetssystem som socialtjänsterna i länet använder tillåter inte att man registrerar mer än en orsak till aktualisering per inkommit ärende, vilket kan begränsa registreringen i komplexa ärenden som omfattas av problemansamlingar. Koder i verksamhetssystemet omfattas inte heller av uppgifter om primärdrog eller förekomsten av samsjuklighet.¹¹

Orsak, ansökan

Den vanligaste orsaken till ansökan om biståndsinsatser är pga. missbruk och beroende (74 %), 15 % omfattar ansökningar om behov av andra stödinsatser (ex. boende) och 10 % handlar om stöd pga. våld i nära relationer. Under 2019 inkom 18 st. ansökningar där socialsekreterare bedömde att det förelåg misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck (tabell 8).

Tabell 8. Orsak till ansökan, 2019,2018. Vuxna, länet. Antal, procent.*

Orsak ansökan			
	Antal 2019	Procent 2019	Procent 2018
Missbruk och beroende	1275	74	73
Våld i nära relationer	165	10	7
Våldsutövare	2	0	0
Hedersrelaterat våld och förtryck	18	1	1
Behov av stöd, övriga vuxna	255	15	19
Totalt	1715	100	100

*Bortfall=4

I jämförelse mellan 2018 och 2019 noteras en viss ökning av ansökningar om missbruk och beroende och en ökning av ansökan om våld i nära relationer, med tre procentenheter (tabell 8).

I jämförelser mellan ansökan efter kön finner vi att 87 % av ansökningarna från män rör missbruk och beroende i jämförelse med 55 % för kvinnor. 23 % av ansökningarna från kvinnor rör våld i nära relationer och 19 % omfattar andra behov av stöd (tabell 9).

¹¹ Personer med samtida psykisk ohälsa och missbruk.

Tabell 9. Orsak till ansökan efter kön. 2019. Vuxna, länet. Antal, procent.*

	Kön		Total
	Man	Kvinna	
Missbruk och beroende	907	368	1275
	87%	55%	75%
Våld i nära relationer	9	156	165
	1%	23%	10%
Våldsutövare	2	0	2
	0%	0%	0%
Hedersrelaterat våld och förtryck	3	15	18
	0%	2%	1%
Behov av stöd, övriga vuxna	119	126	245
	11%	19%	14%
Totalt	1040	665	1705
	100%	100%	100%

*Bortfall=14

I jämförelse mellan 2018 och 2019 har andelen ansökningar från män rörande missbruk ökat, från 84 till 87 % och för kvinnor noteras en ökad andel av ansökningar om våld i nära relationer, från 17 till 23 % (tabell 9) (Åsbrink, 2019, s. 14).

Orsak, anmälan

Vad gäller orsaker till anmälan noteras att mer än hälften av anmälningarna rör missbruk och beroende (54 %) och 34 % rör LOB- anmälningar från polisen¹². 5 % omfattas av anmälningar om socialt nedbrytande beteende, detta rör till exempel en ung vuxen i riskzon för missbruk-/kriminalitet eller vuxna personer med kognitiva svårigheter som inte har tillgång till andra vårdkontakter. Vi finner vidare att 3 % av anmälningarna rör våld i nära relationer (tabell 10).

Tabell 10. Orsak till anmälan, 2019,2018. Vuxna, länet. Antal, procent.*

Orsak anmälan			
	Antal	Procent	Procent
	2019	2019	2018
LOB - anmälan	1259	34	30
Missbruk och beroende	2042	54	57
Socialt nedbrytande beteende	185	5	6
Våld i nära relationer	101	3	2
Hedersrelaterat våld och förtryck	12	0	0
Övrigt, övriga vuxna	154	4	5
Total	3753	100	100

*Bortfall=4

¹² LOB= Lagen om omhändertagande av berusade personer.

Mellan 2018 och 2019 noteras en ökning av andelen LOB-anmälningar, från 30 till 34 % samt en viss ökning av anmälningar om våld i nära relationer, från 2 till 3 % (tabell 10), (Åsbrink, 2019, s. 15).

I jämförelser mellan kön och orsak till anmälan finner vi att hälften av anmälningarna för män rör missbruk och beroende (51 %) och 41 % LOB-anmälningar från polisen. För kvinnor rör 61 % av anmälningarna missbruk och beroende, 16 % LOB-anmälningar och 8 % våld i nära relationer (tabell 11).

Tabell 11. Orsak till anmälan efter kön. 2019. Vuxna, länet. Antal, procent.*

	Kön		Total
	Man	Kvinna	
LOB -anmälan	1074	185	1259
	41%	16%	34%
Missbruk och beroende	1352	690	2042
	51%	61%	54%
Socialt nedbrytande beteende	93	92	185
	4%	8%	5%
Våld i nära relationer	16	85	101
	1%	8%	3%
Hedersrelaterat våld och förtryck	5	7	12
	0%	1%	0%
Övrigt, övriga vuxna	91	63	154
	3%	6%	4%
Total	2631	1122	3753
	100%	100%	100%

*Bortfall=4

Mellan 2018 och 2019 föreligger inga större skillnader i orsak till anmälan och kön. För män noteras en ökning av andelen LOB-anmälningar från 36 till 41% och en minskning av anmälningar om missbruk och beroende, från 56 till 51 %. Samt en ökning av anmälan om våld i nära relationer för kvinnor, från 7 till 8 % (Åsbrink, 2019, s. 15).

Vi vet att mer än hälften av anmälningarna 2019 rör missbruk och beroende (54 %) (tabell 9). När vi specifikt tittar på vem som anmäler om missbruk och beroende till socialtjänsten finner vi att 34 % av anmälningarna kommer från anhöriga och 18 % från andra privatpersoner. 17 % av anmälningarna kommer från hälso- och sjukvården samt 6 % från vuxenpsykiatri (tabell 12).

Tabell 12. Vem anmäler missbruk och beroende?¹³ 2019,2018. Vuxna, länet. Antal, procent.

	Antal 2019	Procent 2019	Procent 2018
Anhörig	700	34	30
Annan privatperson	365	18	20
Skola	6	0	1
Vuxenpsykiatri	114	6	7
Övrig hälso-och sjukvård	342	17	19
Socialtjänsten (ex. Officio)	185	9	9
Polisen	152	7	7
Kriminalvården	11	1	1
Socialpsykiatri (kommunal)	15	1	1
Äldreomsorg	10	0	1
Bostadsföretag	11	1	0
Ideell organisation	3	0	0
Annan kommun	24	1	1
Övrigt	104	5	4
Total	2042	100	100

Mer än hälften av anmälningarna om missbruk (34 + 18 %) kommer alltså från privatpersoner, antingen från brukarens egna privata nätverk eller från andra nätverk (släkt, vänner, grannar) (tabell 12).

I jämförelse mellan 2018 och 2019 finner vi en ökning av anmälningar om missbruk från anhöriga, från 30 till 34 % och en viss minskning av anmälningar från hälso- och sjukvården, från 19 till 17 % (tabell 12).

¹³ Där ingår inte anmälningar enligt LOB från polisen.

Beslut om social utredning, anmälan

Vuxna som aktualiseras till socialtjänsten blir inte automatiskt aktuella för en social utredning. När en anmälan kommer in till socialtjänsten görs först en bedömning (förhandsbedömning) om anmälandens allvarlighetsgrad och om stöd från socialtjänsten kan bli aktuellt. Vid en ansökan skall en social utredning *alltid inledas* för att utreda den vuxnes behov.

Av det totala antalet *anmälningar* som inkommer till socialtjänsten i länets kommuner inleds en social utredning i 42 % av fallen (se rad Total). För mer än hälften av anmälningarna om missbruk och beroende inleds en utredning (58 %), i jämförelse med en anmälan enligt LOB där utredning inleds i 19 % av fallen. Av 100 anmälningar om våld i nära relationer inleds utredning i 40 % av fallen (tabell 13).

I jämförelse mellan 2018 och 2019 föreligger inga större skillnader i andelen inledda utredningar efter orsak till anmälan (Åsbrink, 2019, s. 17).

Tabell 13. Beslut om social utredning vid anmälan. 2019. Vuxna, länet. Antal, procent.*

	Kön		Total
	Inleda utredning	Ej inleda utredning	
LOB -anmälan	235	988	1223
	19%	81%	100%
Missbruk och beroende	1172	836	2008
	58%	42%	100%
Socialt nedbrytande beteende	30	154	184
	16%	84%	100%
Våld i nära relationer	40	60	100
	40%	60%	100%
Hedersrelaterat våld och förtryck	5	7	12
	42%	58%	100%
Övrigt, övriga vuxna	52	98	150
	35%	65%	100%
Total	1534	2143	3677
	42%	58%	100%

*Bortfall=80

När vi närmare studerar inledda utredningar efter anmälan om missbruk och beroende föreligger inga större skillnader i ålder och kön. Andelen inledda utredningar i åldersgruppen 25 år och äldre är 58 %, i jämförelse med 59 % för den yngre målgruppen (24 år och yngre). I jämförelse mellan könen så är det något vanligare att utredning rörande missbruk och beroende inleds för män (59 %) än för kvinnor (57 %) (tabellbilaga, tabell 4 och 5).

I jämförelse mellan 2018 och 2019 föreligger inga större skillnader i andelen utredningar efter anmälningar om missbruk och beroende efter kön och ålder. (Åsbrink, 2019, s. 17).

Analys och kommentarer

Aktualiseringar och socialtjänstens insatser per innevånare

Följande avsnitt behandlar antalet (unika) personer¹⁴ 21 år och äldre som ansökt eller anmälts till socialtjänsten pga. *missbruk och beroende* av alkohol eller narkotika, inklusive anmälningar enligt LOB (som kan vara en indikation på missbruk). Vidare data om antalet personer i länets kommuner som placerats i frivillig institutionsvård pga. missbruk och beroende.¹⁵ För att få en bild av antalet av befolkningen i länets kommuner (per 1000 inv.) som aktualiserats inom socialtjänsten samt erhåller institutionsvård jämförs dessa data med befolkningsdata från SCB. Nedanstående tabell redovisar data för 2018 och 2019 (tabell 14).

Tabell 14. Antal aktualiserade personer per 1000 inv. Antal personer i frivillig institutionsvård per 1000 inv. 2018, 2019. 21 år och äldre. Kommuner, länet och riket.

	Aktualiserad till socialtjänsten, antal per 1000 inv. 21 år och äldre*		Antal personer i frivillig institutionsvård, antal per 1000 inv. 21 år och äldre**	
	2019	2018	2019	2018
Sandviken	8	9	2	3
Gävle	10	8	1	1
Söderhamn	11	10	2	1
Bollnäs	10	8	1	2
Ovanåker	8	7	x	0
Ljusdal	12	11	x	2
Hudiksvall	10	11	1	2
Hofors	11	8	1	1
Ockelbo	10	11	x	1
Nordanstig	11	9	2	1
Länet ¹⁶	10	9	1	1
Riket ¹⁷	-	-	1	1

*Ansökan, anmälan om missbruk och beroende inkl. LOB, 2018, 2019, unika vuxna, Befolkningsdata, SCB.

**Frivillig institutionsvård under året. Socialstyrelsen, statistikdatabas, 2018, 2019. Befolkningsdata, SCB.

x=inga uppgifter i Socialstyrelsens databas.

Under 2019 aktualiserades (ansökan, anmälan) 10 personer per 1000 innevånare (21 år och äldre) till socialtjänsterna i länets kommuner för missbruk och beroende. Detta motsvarar alltså 1,0 % av den vuxna befolkningen i Gävleborgs län (tabell 14).

¹⁴ Utifrån tidigare beräkningar bedöms antalet vuxna som är aktuella inom socialtjänsten både halvår 1 och 2 vara mellan 10–15 % på helårsbasis. Tabell 14 har anpassats utifrån bedömningar att antalet unika vuxna som aktualiserar under ett helår har minskats med 15 % på helårsbasis för kommunerna och länet.

¹⁵ Data om LVM-vård (tvångsvård) finns inte på kommunnivå, endast på länsnivå.

¹⁶ Gävleborgs län ovägt medel. Summan av alla kommuners värde dividerat med antal kommuner med värde.

¹⁷ Alla kommuner i riket, vägt medel. Finns inte aktualiseringsdata till socialtjänsten på riksnivå.

Mellan kommunerna i länet föreligger stora skillnader i antalet aktualiserade per 1000 inv. under 2019. Högst antal noteras i Ljusdal (12 pers./1000 inv.) och minst antal i Sandviken och Ovanåker (8 pers./1000 inv. (tabell 14).

Mellan 2018 och 2019 har antalet vuxna personer i befolkningen som aktualiserats till socialtjänsten ökat i länet, från 9 till 10 pers./1000 innevånare. Störst ökning mellan åren noteras i kommunerna Hofors, Gävle, Bollnäs och Nordanstig. Som exempel, i Hofors har antalet aktualiserade personer i befolkningen ökat från 8 till 11 pers./1000 inv. (tabell 14).

Vid jämförelser av data för frivillig institutionsvård (enligt SoL) för 2019 finner vi att antalet personer i befolkningen placerade för missbruksvård motsvarar 1 person/1000 inv. i länet, vilket även motsvarar antalet i riket. Sandviken, Söderhamn och Nordanstig noteras för 2 pers./1000 inv. I jämförelse mellan 2018 och 2019 finner vi en minskning av antalet personer i institutionsvård i Sandviken, Bollnäs och Hudiksvall. Som exempel, i Sandviken har antalet placerade för frivillig vård minskat från 3 till 2 pers./1000 inv. (tabell 14).

Antalet personer per 1000 innevånare i Gävleborgs befolkning som erhåller frivillig institutionsvård är lika med antalet personer i riket (tabell 14). Dock föreligger det stora skillnader mellan Gävleborg och övriga län i riket vad gäller antalet individer som placeras i LVM-vård (tvångsvård)¹⁸. Gävleborgs län har flest antal individer som vårdas enligt LVM i jämförelse med andra län i riket. För individer bosatta i Gävleborgs län noteras att 24 pers./100 000 innevånare vårdades enligt LVM under 2019. Näst högts antal individer i LVM-vård finner vi i Jämtlands län (22 pers./100 000 inv.) för samma period (tabellbilaga, diagram 1).

Gävleborgs län har haft en stigande trend av antalet individer i LVM-vård sedan 2014, i jämförelse med övriga län i riket där vi noterar en stabil eller minskande trend för samma period (Gustafsson, 2017, s.14).

En studie från 2013 visade att bland svenska individer mellan 17 och 84 år hade 4,2 % ett alkoholberoende och 1,7 % ett alkoholmissbruk (enligt DSM-IV)¹⁹. Motsvarande skattning för narkotikaberoende och narkotikamissbruk var 0,6 % respektive 0,1 %. Missbruk och beroende är betydligt vanligare bland män (7,6 %) än bland kvinnor (4,3 %). Sammantaget bedöms alltså drygt 6 % av den vuxna befolkningen i Sverige ha ett diagnostiserat missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika (SBU, 2019, s. 12).

I tabell 14 noteras att 1 %²⁰ av den vuxna befolkningen i Gävleborgs län aktualiseras till socialtjänsten pga. missbruk och beroende under 2019. Vi noterar även resultatet av den nationella studien som skattar en andel på drygt 6 % i befolkningen med ett diagnostiserat missbruk och beroende. Överförbart på Gävleborgs län skulle detta innebära att ca: 5 % av befolkningen i länet, med ett utvecklat missbruk och beroende, inte kommer i kontakt med socialtjänstens missbruksvård. Analysen förutsätter dock att skattningen i den nationella studien är överförbart på Gävleborgs län, vilket den troligen är.

¹⁸ LVM – lagen om vård av missbrukare ger möjligheter för socialtjänsten att omhänderta individer som har ett gravt och skadligt missbruk. Omhändertagandet ska syfta till att individen får vård på ett behandlingshem och tvångsvården får endast ske under en begränsad tid.

¹⁹ Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4th. Edition, även känd som DSM-IV är en manual som publiceras av American Psychiatric Association och som täcker alla nu kända psykiatriska sjukdomstillstånd och störningar

²⁰ Motsvarar 10 personer per 1000 innevånare.

Det är inte osannolikt att liknande studier i Gävleborgs län skulle visa på en större andel av individer i befolkningen med ett diagnostiserat missbruk eller beroende. Det antagandet kan göras mot bakgrund av att Gävleborgs län socioekonomiska struktur med låg utbildningsnivå, hög arbetslöshet, höga ohälsotal utgör riskfaktorer för utveckling av missbruks- och beroendetillstånd i befolkningen (Gustafsson, K, .2017, s. 21).

Ansökan och anmälan till socialtjänsten. Vuxna, 21 år och äldre. Kommuner i Gävleborgs län. 2019²¹

Kön och Ålder, 2019

Tabell 15. Kön och ålder. 10 kommuner. 2019. Antal, procent.

TOTALT LÄNET																													
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Antal</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Man</td> <td>3678</td> <td>67</td> </tr> <tr> <td>Kvinna</td> <td>1788</td> <td>33</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>5466</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>			Kön	Antal	Procent	Man	3678	67	Kvinna	1788	33	Total	5466	100	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ålder</th> <th>Antal</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>24 år och yngre</td> <td>756</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>25 år och äldre</td> <td>4720</td> <td>86</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>5476</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>			Ålder	Antal	Procent	24 år och yngre	756	14	25 år och äldre	4720	86	Total	5476	100
Kön	Antal	Procent																											
Man	3678	67																											
Kvinna	1788	33																											
Total	5466	100																											
Ålder	Antal	Procent																											
24 år och yngre	756	14																											
25 år och äldre	4720	86																											
Total	5476	100																											
<i>Medel: 41 år Median: 38 år</i>																													
SANDVIKEN																													
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Antal</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Man</td> <td>275</td> <td>65</td> </tr> <tr> <td>Kvinna</td> <td>150</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>425</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>			Kön	Antal	Procent	Man	275	65	Kvinna	150	35	Total	425	100	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ålder</th> <th>Antal</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>24 år och yngre</td> <td>38</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>25 år och äldre</td> <td>387</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>425</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>			Ålder	Antal	Procent	24 år och yngre	38	9	25 år och äldre	387	91	Total	425	100
Kön	Antal	Procent																											
Man	275	65																											
Kvinna	150	35																											
Total	425	100																											
Ålder	Antal	Procent																											
24 år och yngre	38	9																											
25 år och äldre	387	91																											
Total	425	100																											
<i>Medel: 41 år Median: 37 år</i>																													
GÄVLE																													
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Antal</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Man</td> <td>1202</td> <td>66</td> </tr> <tr> <td>Kvinna</td> <td>610</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>1812</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>			Kön	Antal	Procent	Man	1202	66	Kvinna	610	34	Total	1812	100	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ålder</th> <th>Antal</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>24 år och yngre</td> <td>235</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>25 år och äldre</td> <td>1577</td> <td>87</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>1812</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>			Ålder	Antal	Procent	24 år och yngre	235	13	25 år och äldre	1577	87	Total	1812	100
Kön	Antal	Procent																											
Man	1202	66																											
Kvinna	610	34																											
Total	1812	100																											
Ålder	Antal	Procent																											
24 år och yngre	235	13																											
25 år och äldre	1577	87																											
Total	1812	100																											
<i>Medel: 40 år Median: 37 år</i>																													

²¹ Totalt, ej unika vuxna. Avsnittet berör ansökningar och anmälningar. Ej förfrågan/begäran och yttranden.

SÖDERHAMN

Kön	Antal	Procent
Man	551	65
Kvinna	294	35
Total	845	100

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	128	15
25 år och äldre	717	85
Total	845	100

Medel: 39 år Median: 34 år

BOLLNÄS

Kön	Antal	Procent
Man	386	71
Kvinna	158	29
Total	544	100

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	68	13
25 år och äldre	476	88
Total	544	100

Medel: 41 år Median: 37 år

OVANÅKER

Kön	Antal	Procent
Man	149	73
Kvinna	56	27
Total	205	100

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	36	18
25 år och äldre	169	82
Total	205	100

Medel:41 år Median:35 år

LJUSDAL

Kön	Antal	Procent
Man	326	72
Kvinna	128	28
Total	454	100

Bortfall=4

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	82	18
25 år och äldre	376	82
Total	458	100

Medel:44 år Median:47 år

HUDIKSVALL

Kön	Antal	Procent
Man	513	70
Kvinna	222	30
Total	735	100

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	84	11
25 år och äldre	651	89
Total	735	100

Medel: 42 år Median: 40 år

OCKELBO

Kön	Antal	Procent
Man	93	57
Kvinna	70	43
Total	163	100

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	52	32
25 år och äldre	111	68
Total	163	100

Medel: 37 år Median: 32 år

NORDANSTIG

Kön	Antal	Procent
Man	108	66
Kvinna	56	34
Total	164	100

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	15	9
25 år och äldre	149	91
Total	164	100

Medel: 45 år Median: 46 år

HOFORS

Kön	Antal	Procent
Man	102	67
Kvinna	51	33
Total	153	100

Bortfall=6

Ålder	Antal	Procent
24 år och yngre	29	18
25 år och äldre	130	82
Total	159	100

Medel: 41 år Median: 41 år

Vem anmäler till socialtjänsten, 2019?

Tabell 16. Vem anmäler? 10 kommuner. 2019. Antal, procent.

TOTALT LÄNET		
Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	784	21
Annan privatperson	485	13
Skola	16	0
Vuxenpsykiatri	125	3
Övrig hälso-och sjukvård	371	10
Socialtjänsten (ex. Officio)	247	7
Polisen	1440	38
Kriminalvården	21	1
Socialpsykiatri (kommunal)	18	0
Äldreomsorg	15	0
Bostadsföretag	19	1
Ideell organisation	19	1
Annan kommun	37	1
Övrigt	160	4
Totalt	3757	100

SANDVIKEN		
Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	61	22
Annan privatperson	19	7
Skola	1	0
Vuxenpsykiatri	7	3
Övrig hälso-och sjukvård	41	15
Socialtjänsten (ex.officio)	9	3
Polisen	123	45
Socialpsykiatri (kommunal)	3	1
Bostadsföretag	3	1
Ideell organisation	1	0
Övrigt	6	2
Total	274	100

GÄVLE

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	236	18
Annan privatperson	140	10
Skola	2	0
Vuxenpsykiatri	83	6
Övrig hälso-och sjukvård	146	11
Socialtjänsten (ex. Officio)	127	9
Polisen	508	38
Kriminalvården	11	1
Socialpsykiatri (kommunal)	6	0
Äldreomsorg	8	1
Bostadsföretag	5	0
Annan kommun	15	1
Övrigt	53	4
Total	1340	100

SÖDERHAMN

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	156	26
Annan privatperson	116	19
Skola	2	0
Vuxenpsykiatri	12	2
Övrig hälso-och sjukvård	70	12
Socialtjänsten (ex. Officio)	27	5
Polisen	170	28
Kriminalvården	5	1
Socialpsykiatri (kommunal)	1	0
Äldreomsorg	0	0
Bostadsföretag	5	1
Ideell organisation	0	0
Annan kommun	4	1
Övrigt	32	5
Totalt	600	100

BOLLNÄS

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	84	24
Annan privatperson	41	12
Skola	2	1
Vuxenpsykiatri	4	1
Övrig hälso-och sjukvård	25	7
Socialtjänsten (ex. Officio)	25	7
Polisen	146	42
Socialpsykiatri (kommunal)	1	0
Äldreomsorg	1	0
Bostadsföretag	1	0
Annan kommun	3	1
Övrigt	16	5
Totalt	349	100

OVANÅKER

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	17	13
Annan privatperson	34	26
Skola	2	2
Övrig hälso-och sjukvård	10	8
Socialtjänsten (ex. Officio)	10	8
Polisen	38	29
Kriminalvården	7	5
Äldreomsorg	1	1
Bostadsföretag	3	2
Övrigt	10	8
Totalt	132	100

LJUSDAL

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	63	22
Annan privatperson	34	12
Skola	5	2
Vuxenpsykiatri	2	1
Övrig hälso-och sjukvård	36	12
Socialtjänsten (ex. Officio)	13	4
Polisen	115	39
Socialpsykiatri (kommunal)	0	0
Äldreomsorg	0	0
Kriminalvården	3	1
Bostadsföretag	1	0
Annan kommun	5	2
Övrigt	15	5
Totalt	292	100

HUDIKSVALL

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	112	22
Annan privatperson	66	13
Skola	2	0
Vuxenpsykiatri	13	3
Övrig hälso-och sjukvård	20	4
Socialtjänsten (ex. Officio)	18	4
Polisen	237	47
Socialpsykiatri (kommunal)	7	1
Äldreomsorg	1	0
Bostadsföretag	1	0
Ideell organisation	3	1
Annan kommun	10	2
Övrigt	18	4
Totalt	508	100

OCKELBO

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	13	19
Annan privatperson	17	24
Skola	0	0
Vuxenpsykiatri	2	3
Övrig hälso-och sjukvård	4	6
Socialtjänsten (ex. Officio)	4	6
Polisen	18	26
Socialpsykiatri (kommunal)	0	0
Annan kommun	0	0
Övrigt	12	17
Totalt	70	100

NORDANSTIG

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	17	17
Annan privatperson	9	9
Vuxenpsykiatri	2	2
Övrig hälso-och sjukvård	8	8
Socialtjänsten (ex. Officio)	7	7
Polisen	47	47
Socialpsykiatri (kommunal)	0	0
Äldreomsorg	5	4
Annan kommun	0	0
Övrigt	4	4
Totalt	99	100

HOFORS

Vem anmäler?		
	Antal	Procent
Anhörig	25	27
Annan privatperson	9	10
Skola		
Övrig hälso-och sjukvård	11	12
Socialtjänsten (ex. Officio)	7	8
Polisen	38	41
Övrigt	3	3
Totalt	93	100

Orsak till ansökan och anmälan, 2019

Tabell 17. Orsak till ansökan och anmälan. 10 kommuner. 2019. Antal, procent.²²

TOTALT LÄNET		
Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk och beroende	1275	74
Våld i nära relationer	165	10
Våldsutövare	2	0
Hedersrelaterat våld och förtryck	18	1
Behov av stöd, övriga vuxna	255	15
Totalt	1715	100
Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB - anmälan	1259	34
Missbruk och beroende	2042	54
Socialt nedbrytande beteende	185	5
Våld i nära relationer	101	3
Hedersrelaterat våld och förtryck	12	0
Övrigt, övriga vuxna	154	4
Totalt	3753	100
SANDVIKEN		
Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	137	91
Våld i nära relationer	8	5
Hedersrelaterat våld och förtryck	1	1
Behov av stöd, övriga vuxna	5	3
Totalt	151	100
Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB - anmälan	115	42
Missbruk eller beroende	151	55
Socialt nedbrytande beteende	1	0
Våld i nära relationer	3	1
Övrigt, övriga vuxna	4	1
Totalt	274	100

²² Ansökan och anmälan. Ej yttranden och förfrågan/begäran.

GÄVLE

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk och beroende	355	76
Våld i nära relationer	47	10
Hedersrelaterat våld och förtryck	7	1
Behov av stöd, övriga vuxna	59	13
Total	468	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB - anmälan	459	34
Missbruk och beroende	690	51
Socialt nedbrytande beteende	152	11
Våld i nära relationer	37	3
Hedersrelaterat våld och förtryck	1	0
Övrigt, övriga vuxna	1	0
Totalt	1340	100

SÖDERHAMN

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	148	70
Våld i nära relationer	13	6
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	1
Behov av stöd, övriga vuxna	48	23
Totalt	211	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	148	24
Missbruk eller beroende	372	60
Socialt nedbrytande beteende	18	3
Våld i nära relationer	20	3
Hedersrelaterat våld och förtryck	1	0
Övrigt, övriga vuxna	61	10
Totalt	620	100

BOLLNÄS

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	134	69
Våld i nära relationer	30	15
Hedersrelaterat våld och förtryck	3	2
Behov av stöd, övriga vuxna	28	14
Totalt	195	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	117	34
Missbruk eller beroende	196	56
Socialt nedbrytande beteende	11	3
Våld i nära relationer	6	2
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	1
Övrigt, övriga vuxna	17	5
Totalt	349	100

OVANÅKER

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	40	55
Våld i nära relationer	1	1
Behov av stöd, övriga vuxna	32	43
Totalt	73	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	0	0
Missbruk eller beroende	84	64
Socialt nedbrytande beteende	1	1
Våld i nära relationer	5	3
Hedersrelaterat våld och förtryck	1	1
Övrigt, övriga vuxna	41	31
Totalt	132	100

LJUSDAL

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	116	70
Våld i nära relationer	28	17
Våldsutövare	1	0
Hedersrelaterat våld och förtryck	3	2
Behov av stöd, övriga vuxna	18	11
Totalt	166	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	104	36
Missbruk eller beroende	155	53
Socialt nedbrytande beteende	1	0
Våld i nära relationer	11	4
Övrigt, övriga vuxna	21	7
Totalt	292	100

HUDIKSVALL

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	200	88
Våld i nära relationer	22	10
Våldsutövare	1	0
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	1
Behov av stöd, övriga vuxna	2	1
Totalt	227	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	222	44
Missbruk eller beroende	266	52
Socialt nedbrytande beteende	1	0
Våld i nära relationer	8	2
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	0
Övrigt, övriga vuxna	9	2
Totalt	508	100

OCKELBO

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	45	48
Våld i nära relationer	10	11
Våldsutövare	0	0
Behov av stöd, övriga vuxna	38	41
Totalt	93	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	17	24
Missbruk eller beroende	32	46
Socialt nedbrytande beteende	7	10
Våld i nära relationer	1	1
Övrigt, övriga vuxna	13	19
Totalt	70	100

NORDANSTIG

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	49	75
Våld i nära relationer	6	9
Våldsutövare	0	0
Behov av stöd, övriga vuxna	10	15
Totalt	65	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	43	45
Missbruk eller beroende	46	48
Socialt nedbrytande beteende		
Våld i nära relationer	4	4
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	2
Övrigt, övriga vuxna		
Totalt	95	100

HOFORS

Orsak ansökan		
	Antal	Procent
Missbruk eller beroende	51	77
Behov av stöd, övriga vuxna	15	23
Totalt	66	100

Orsak anmälan		
	Antal	Procent
LOB-anmälan	34	37
Missbruk eller beroende	50	54
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	2
Socialt nedbrytande beteende	0	0
Övrigt, övriga vuxna	7	8
Totalt	93	100

Social utredning efter anmälan om missbruk och beroende, 2019

Tabell 18. Beslut om social utredning, anmälan om missbruk och beroende. 10 kommuner. 2019.
Antal, procent. *

	Utredning eller ej, missbruk		Total
	Inleda utredning	Ej inleda utredning	
Sandviken	83	63	146
	57%	43%	100%
Gävle	376	314	690
	54%	46%	100%
Söderhamn	284	88	372
	76%	24%	100%
Bollnäs	114	81	195
	58%	42%	100%
Ovanåker	40	44	84
	48%	52%	100%
Ljusdal	72	63	135
	53%	47%	100%
Hudiksvall	157	109	266
	59%	41%	100%
Hofors	23	25	48
	48%	52%	100%
Ockelbo	18	14	32
	56%	44%	100%
Nordanstig**	5	35	40
	13%	88%	100%
Total	1172	836	2008
	58%	42%	100%

*Bortfall=34

**Osäkra data

Sammanfattning och reflexioner

Sammanställningen av statistik för aktualiseringar av vuxna personer till socialtjänsten i Gävleborgs läns kommuner under 2019 ger ett unikt jämförelsematerial och materialet kan komma att bli än mer intressant när jämförelser kan göras över tid.

För 2019 inkom totalt 6116 aktualiseringar till länets kommuners socialtjänster rörande vuxna personer (21 år och äldre). Av det totala antalet aktualiseringar är; 28 % ansökningar, 61 % anmälningar, 6 % yttranden och förfrågan/begäran 5 %. Genomsnittsåldern på de personer som aktualiseras är 41 år och 67 % är män och 33 % kvinnor.

Antalet *unika* personer som aktualiseras via en ansökan eller anmälan till socialtjänsten i länets kommuner under 2019 bedöms vara 2791 personer. Mellan 2018 och 2019 har antalet unika aktualiserade personer ökat med 6 %. Socialtjänsten har alltså kommit i kontakt med fler vuxna personer under 2019.

De allra flesta ansökningarna rör begäran om bistånd pga. missbruk och beroende (74 %). Majoriteten av ansökningarna från män rör missbruk (87 %). Hälften av ansökningarna från kvinnor rör missbruk (55 %) och 23 % våld i nära relationer.

Det är något vanligare att en anmälan berör en man än en kvinna. Den vanligaste anmälningsorsaken rör missbruk och beroende (54 %) följt av LOB-anmälan från polisen (34 %). Anmälan om missbruk och beroende kommer i huvudsak från anhöriga (34 %) och andra privatpersoner (18 %). 17 % av anmälningarna om missbruk kommer från hälso- och sjukvård och 6 % specifikt från vuxenpsykiatri.

Av länsdata framgår alltså att hälften av anmälningarna om missbruk och beroende kommer från privatpersoner (anhöriga och andra privatpersoner) (52 %). I jämförelse med att 23 % av anmälningarna kommer från sjukvården (vuxenpsykiatri, övrig hälso- och sjukvård). Detta visar på betydelsen av att socialtjänsten i länets kommuner är lättillgängliga gentemot anhöriga och andra privatpersoner som vill anmäla sin oro.

Av det totala antalet anmälningar som inkommer till socialtjänsten i länets kommuner inleds en social utredning i 42 % av fallen. För mer än hälften av anmälningarna om missbruk och beroende inleds en utredning (58 %), i jämförelse med en LOB-anmälan där utredning inleds i 19 % av fallen. Det föreligger inga större skillnader i ålder eller mellan män och kvinnor vad gäller om utredning rörande missbruk inleds eller inte.

Jämförelser mellan aktualiserings- och befolkningsdata visar att 10 pers./1000 innevånare aktualiserades till socialtjänsten i länets kommuner pga. missbruk och beroende under 2019. Detta motsvarar 1,0 % av den vuxna befolkningen i Gävleborgs län. Mellan kommunerna i länet föreligger förhållandevis stora skillnader i antalet aktualiserade per 1000 inv.

Nationella studier skattar att drygt 6 % i befolkningen i Sverige har ett diagnostiserat missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika. Överförbart till Gävleborgs län och andelen i befolkningen som aktualiseras till socialtjänsten (1 %), skulle detta innebära att ca: a 5 % av befolkningen i länet, med ett missbruk eller beroende, inte kommer i kontakt med socialtjänstens missbruksvård.

Att det föreligger ett ”mörkertal”, med en andel i befolkningen med missbruksproblem som inte kommer till socialtjänstens kännedom är allmänt känt, åtminstone inom socialtjänsten.

Där vissa grupper istället kan aktualiseras inom med hälso- och sjukvården med sjukdomar som kan relateras till ett skadligt missbruk (cancer, leverskador).

Det föreligger stora skillnader mellan Gävleborg och övriga län i riket vad gäller antalet individer som placeras i LVM-vård (tvångsvård). Där Gävleborgs län har haft en stigande trend av antalet individer i LVM-vård sedan 2014, då i jämförelse med andra län i riket där vi noterar en stabil eller minskande trend för samma period. Av socialstyrelsens rapport framgår att skillnaderna inom LVM-vården mellan olika län inte enbart kan förklaras av socioekonomiska strukturer utan att skillnaderna beror av flera omvärldsfaktorer. Där missbrukssituationen är en viktig faktor, men inte den enda. Andra faktorer som kan påverka är vårdens organisering i stort, graden av samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården samt lokala rutiner inom socialtjänsten (Socialstyrelsen, 2018).

I syfte att förebygga missbruk hos unga framgår av forskningen att s.k. multimodala projekt, där olika aktörer i samhället agerar gemensamt och där flera insatser ges, kan minska missbruket. En förutsättning är att insatserna implementeras väl och är tillgängliga (lätta att komma i kontakt med). Kortvariga insatser i form av motiverande samtal med återkoppling kan minska alkoholkonsumtionen hos unga med riskbruk. Däremot inget av de manualbaserade programmen för skolan har visats fungera allmänt förebyggande. Trots att litteraturen är omfattande om missbruksprevention finns det stora kunskapsluckor. Nya interventioner som bygger på andra teorier än de utvärderade manualbaserade programmen behöver utvecklas och utvärderas. Ytterligare forskning behövs även avseende interventioner riktade till unga vuxna utanför skolmiljön (SBU, 2015, s. 9).

För socialtjänstens missbruksvård, som kommer i kontakt med personer med ett konstaterat missbruk, kommer det att krävas en utveckling av arbetssätt och tillämpning av manualmetoder. En mer strukturerad samverkan med sjukvården och andra berörda myndigheter kommer sannolikt att krävas för att förbättra behandlingsresultatet för de mest sårbara grupperna.

Referenser

- Gustafsson, K. (2017). *Kartläggning av LVM-vården i Gävleborgs län*. Arbetsrapport 2017:5. FoU Välfärd, Region Gävleborg
- Lyrberg, A. (2018). *Öppenvård i Gävleborg. En genomlysning av Gävleborgs kommuners öppna insatser inom missbruks- och beroendområdet*. FoU-rapport 2017:3. FoU Välfärd, Region Gävleborg.
- SBU (2015). *Att förebygga missbruk av alkohol, droger och spel hos barn och unga*. Rapport 243/2015. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering. www.sbu.se
- SBU (2019). *Missbruk och beroende av alkohol och narkotika*. Rapport 296/2019. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering. www.sbu.se.
- Socialstyrelsen, (2012). *Anmälningar till socialtjänsten om barn och unga*. www.socialstyrelsen.se, Mars 2012.
- Socialstyrelsen. (2014). *Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende*.
- Socialstyrelsen. (2015). *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*.
- Socialstyrelsen. (2016). *Handbok Våld*.
- Socialstyrelsen. Statistikdatabas för vuxna personer med missbruk och beroende, 2017. www.socialstyrelsen.se.
- Socialstyrelsen. (2018). Rapport. *Statistik om vuxna personer med missbruk och beroende, år 2017*.
- Åsbrink, P. (2019). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna*. FoU rapport 2019:2. Gävle. Region Gävleborg. FoU Välfärd.

Bilaga 1. Aktualiserings- och bakgrundskoder

Följande förslag har tagits fram i samarbete med referensgruppen samt mot bakgrund av annan kompletterande kunskap som erhållits genom dialog med externa forskare samt studier av forskningslitteratur. Koderna har konfigurerats i kommunernas verksamhetssystem.

Aktualiseringskoder, vuxenärenden. Gävleborgs län

Aktualiseringstyp

Ansökan
Anmälan
Yttrande
Överflyttning
Förfrågan/begäran

Ansökan orsak

Missbruk eller beroende
Våld i nära relationer
Våldsutövare
Hedersrelaterat våld och förtryck
Behov av stöd, övriga vuxna
Upplysning/utdrag register

Anmälan orsak

Förseelse - LOB
Missbruk eller beroende
Socialt nedbrytande beteende
Våld i nära relationer
Hedersrelaterat våld och förtryck
Övrigt, övriga vuxna

Aktualisering från

Den enskilde/sökande
Anhörig
Annan privatperson (anonym, namngiven)
Skola (inkl. Gymnasieskola)
Vuxenpsykiatri
Övrig hälso- och sjukvård
Socialtjänsten (ex officio, egen kännedom)
Polisen
Åklagare, domstol
Transportstyrelsen
Kriminalvården
Socialpsykiatri (kommunal)
Äldreomsorg
Bostadsföretag
Ideell organisation
Annan kommun
Övrigt

Begreppsdefinitioner – aktualiseringskäl²³

Målgruppen

Vuxna personer som aktualiseras (ansökan, anmälan, yttranden, överflyttning, på annat sätt) rörande bedömning av vuxnas behov av insatser enligt SoL (råd och stöd, utredning, behandling) inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg. Eller förfrågan/begäran om handlingar från myndighet eller enskild person.

Aktualiseringstyper

- *Ansökan*, om bistånd enligt SoL
- *Anmälan*, om att en person kan behöva socialnämndens stöd, kan komma från såväl enskilda personer som från myndigheter och andra organisationer.
- *Yttrande*, ett ärende hos socialnämnden när andra myndigheter, till vilka nämnden har en skyldighet att yttra sig, begär nämndens yttrande.
- *Överflyttning*, ärenden som flyttas över från annan kommun.
- *Förfrågan/begäran*, förfrågan eller begäran (ej yttrande) om handling, t.ex. förfrågan om utdrag ur socialregistret eller begäran om handling, kan komma från myndighet eller enskild person.

Definitioner, orsak till ansökan och anmälan

- *Missbruk eller beroende*, av alkohol, narkotika, läkemedel enligt DSM-III, DSM III-R, DSM-IV. Samt spelmissbruk/spelberoende.
- *Våld i nära relationer*, fysiskt, psykiskt, sexuellt, social utsatthet, materiell/ekonomisk utsatthet.
- *Våldsutövare*, person som utövar våld i nära relationer.
- *Hedersrelaterat våld* och förtryck, kännetecknas av att det är kollektivt utövat, dvs. att det kan vara flera förövare, t.ex. inom den närmaste familjen, samt att det kan vara sanktionerat eller pådrivet från omgivningen.
- *Socialt nedbrytande beteende*, en person som avviker från samhällets grundläggande normer, t.ex. en ung vuxen i riskzon för missbruk och/eller kriminalitet, prostitution eller en vuxen person med kognitiva svårigheter som ej är aktuell för andra vårdkontakter hos annan huvudman.
- *Förseelse – LOB*, anmälan från polisen om omhändertagande av person enligt lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB).
- *Behov av stöd/Övrigt, övriga vuxna*, ansökan eller anmälan om behov av andra stödinsatser för den enskilde.

²³ Socialstyrelsen. (2014). Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende. Socialstyrelsen. (2016). Handbok Våld. SBU. Rapport 296/2019. Missbruk och beroende av alkohol och narkotika. Socialstyrelsen. (2015) Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten.

Bilaga 2. Tabeller

Tabell 1. Totalt antal aktualiserade unika vuxna (0–20 år).²⁴ 10 kommuner. 2019. 15 % minskning från rapporterade kommundata. Antal, procentuell förändring 2018–2019.

	Period, år		18–19
	2018	2019	%
Sandviken	278	268	-4
Gävle	805	950	+18
Söderhamn	323	308	-5
Bollnäs	265	263	-1
Ovanåker	128	132	+3
Ljusdal	220	252	+14
Hudiksvall	340	315	-8
Hofors	82	105	+28
Ockelbo	103	99	-4
Nordanstig	80	101	+27
Total	2623	2791	+6

Tabell 2. Åldersgrupp, ansökan och anmälan 2019. Vuxna, länet. Antal, procent.

	Antal	Procent
24 år och yngre	756	14
25 år och äldre	4720	86
Total	5476	100

Tabell 3. Kön, ansökan och anmälan 2019. Vuxna, länet. Antal, procent.

	Antal	Procent
Man	3678	67
Kvinna	1788	33
Total	5466	100

Bortfall=10

²⁴Utifrån tidigare beräkningar bedöms antalet vuxna som är aktuella inom socialtjänsten både halvår 1 och 2 vara mellan 10–15 % på helårsbasis. Tabell 14 har anpassats utifrån bedömningar att antalet unika vuxna som aktualiseras under ett helår har minskats med 15 % på helårsbasis för kommunerna och länet.

Tabell 4. Social utredning efter anmälan om missbruk och beroende efter åldersgrupp. 2019. Vuxna, länet. Antal, procent. *

	Åldersgrupp		Total
	24 år och yngre	25 år och äldre	
Inleda utredning	168	1004	1172
	59%	58%	58%
Ej inleda utredning	117	719	836
	41%	42%	42%
Total	285	1723	2008
	100%	100%	100%

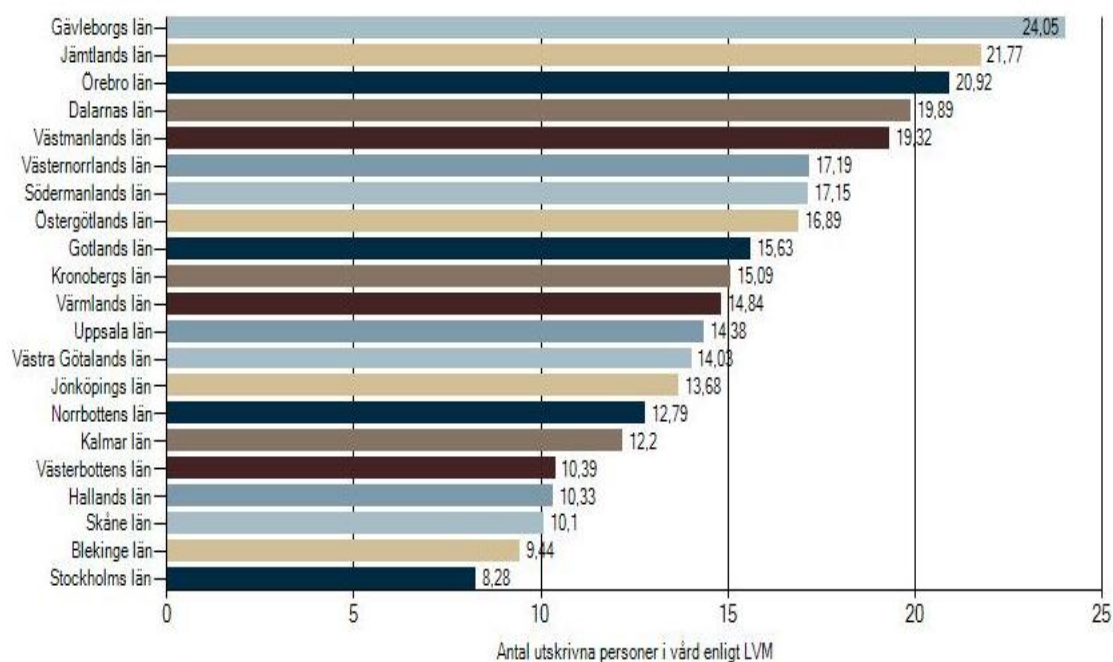
Bortfall=34

Tabell 5. Social utredning efter anmälan om missbruk och beroende efter kön. 2019. Vuxna, länet. Antal, procent. *

	Kön		Total
	Man	Kvinna	
Inleda utredning	793	379	1172
	59%	57%	58%
Ej inleda utredning	548	288	836
	41%	43%	42%
Total	1341	667	2008
	100%	100%	100%

Bortfall=34

Diagram 1. Vuxna personer med missbruk. Antal utskrivna personer i vård enligt LVM. Antal per 100 000. Båda könen. 2019.

FoU-rapporter från

FoU Välfärd; Region Gävleborg

-
- 2008:1 Karin Tillberg Mattsson
Demensteamet i Gästrikland – en utvärdering.
- 2008:2 Annika Almqvist, Mia Reuterborg & Per Åsbrink
Utvärdering av familjecentraler i Gävleborg.
- 2008:3 Bengt Finn
Brukarnas behov i centrum – samverkan i GÄST-projektet kring personer med psykiska funktionshinder.
- 2009:1 Lena Aune
Slutrapport och utvärdering av projekt JämRum.
- 2009:2 Tillberg Mattsson & Elisabeth Norin
Att bli ledare för sina arbetskamrater – studie av Kompetensstegen i Gävleborg.
- 2009:3 Annika Almqvist
Utvärdering av en samverkansprocess – ProG-projektet i Bollnäs.
- 2009:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg under 2008.
- 2010:1 Jannie Pevik Fasth
Barnahus – en första delrapporten.
- 2010:2 Annika Almqvist
Självrespekt som väg ur våldet – utvärdering av Stickans gruppbehandling för män som utövat våld i nära relation.
- 2010:3 Annika Almqvist, Kaj Gustafsson, Ronnie Karlsson & Hanna Wickström
Unga vuxna utanför – kartläggning i Gävleborg.
- 2010:4 Lis Bodil Karlsson
Tryggare än så här kan det inte vara – en kvalitativ studie av Kvinnohemmet Rosen.
- 2010:5 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn o Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2009 i jämförelse med 2008.
- 2010:6 Inga Michaeli, Kaj Gustafsson & Karin Tillberg Mattsson
Utanför upptrampade stigar – en studie av förebyggande hembesök hos äldre i Gävleborg.
- 2011:1 Ann Lyrberg
Utbildning och kompetens inom missbruks- och beroendevården – en kartläggning bland personal i Gävleborgs län.
- 2011:2 Jannie Pevik Fasth
Träffpunkter för äldre – en studie av sociala mötesplatser i Hudiksvall, Söderhamn och Gävle.
- 2011:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2010 i jämförelse med 2009.
- 2011:4 Kaj Gustafsson
Utvärdering av Barnahus Gävleborg – slutrapport.
- 2011:5 Ann Lyrberg
Utvärdering av beroendemottagning i Bollnäs.
- 2012:1 Ingrid Nilsson & Karin Tillberg Mattsson
Ett redskap för brukarinflytande? – om möjligheter och dilemman i handikappomsorgens arbete med genomförandeplaner.
- 2012:2 Bengt Finn & Kristina Bromark
Återhämtning som ledstjärna – utvärdering av ”Hela vägens psykiatri Gästrikland”.
- 2012:3 Ann Lyrberg
Utvärdering av beroendemottagningen i Ljusdal.
- 2012:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2011 i jämförelse med perioden 2008–2010.

- 2012:5 Anna Karsbo
Bemötande av ensamkommande flyktingbarn i Gävleborgs län.
- 2012:6 Kaj Gustafsson
GBL och GHN-problematiken i Bollnäs kommun – en inventering av kunskaper, samverkansformer och behov av utvecklingsarbete.
- 2013:1 Ingrid Nilsson & Karin Tillberg Mattsson
Att tillgodose sociala behov för en skälig levnadsnivå – en studie av hemtjänst i Gävleborgs län.
- 2013:2 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2012 i jämförelse med perioden 2008–2011.
- 2013:3 Marie Löhman
Kontaktfamilj – till vem, varför och hur? Handläggare inom Socialtjänsten i samtliga kommuner i Gävleborgs län beskriver en av sina vanligaste tjänster riktad till barn och unga.
- 2013:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att öka kunskapen om barnen i gruppverksamheter.
- 2013:5 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Utvärdering av familjecentrum i Ljusdal.
- 2014:1 Kaj Gustafsson
GBL-missbruk i Bollnäs kommun – en studie av erfarenheter och upplevelser bland droganvändare och föräldrar.
- 2014:2 Ann Lyrberg
Barns och föräldrars behov av stöd i familjer med missbruk – en intervjustudie med föräldrar och personal inom missbruks- och beroendevården i Gävle, Hudiksvall och Ovanåkers kommuner i Gävleborg.
- 2014:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2013 i jämförelse med perioden 2008–2012.
- 2014:4 Kaj Gustafsson
Uppföljning av stöd- och behandlings-insatser till barn och familjer som varit aktuella på Barnahus Gävleborg – Vad hände med barnen?
- 2015:1 Kaj Gustafsson
Utvärdering av framtidssamtalet med unga lagöverträdare i Hudiksvalls kommun.
- 2015:2 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2014 i jämförelse med perioden 2009–2013.
- 2016:1 Ann Lyrberg
Öppenvårdsmottagning Våld i Nära Relationer – En utvärdering.
- 2016:2 Kaj Gustafsson
Arbetet med våld i nära relationer i Gävleborgs län – En bild av läget 2015.
- 2016:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2015 i jämförelse med perioden 2009–2014.
- 2016:4 Annika Almqvist & Inger Linblad
Samverkan om barn och ungdomar med komplex problematik. Utvärdering av projektet SAX i samarbete mellan Högskolan i Gävle och FoU Välfärd vid Region Gävleborg.
- 2017:1 Ann Lyrberg
En baslinjemätning av samverkansklimatet.
- 2017:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2016 i jämförelse med perioden 2009–2015.
- 2017:3 Ann Lyrberg
Öppenvård i Gävleborg – En genomlysning av Gävleborgs kommuners öppna insatser inom missbruks- och beroendområdet.
- 2017:4 Johan Fagerberg
Spelmissbruk – En forskningsöversikt.

- 2018:1 Kaj Gustafsson
Utvärdering av den gemensamma socialjouren i Gävleborgs län.
- 2018:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2017 i jämförelse med perioden 2009–2016.
- 2018:3 Ann Lyrberg
Förbättrade stöd- och behandlingsinsatser vid omhändertagande av berusade personer i Gävleborg – Utvärdering av ett nationellt finansierat utvecklingsarbete 2014–2016
- 2019:1 Karin Tillberg Mattsson
Boendestödet i Gävleborg – framgångsfaktorer och utvecklingsområden.
- 2019:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018.
- 2019:3 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och unga. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018 i jämförelse med perioden 2010–2017.
- 2019:4 Kaj Gustafsson och Jofen Kihlström
Arbetet med föräldraskapsstöd i Gävleborgs län - en behovsanalys.
- 2020:1 Kaj Gustafsson och Oskar Andersson
Förstudie kring psykisk ohälsa i Ljusdal
- 2020:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och unga. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2019 i jämförelse med perioden 2011–2018.
- 2020:3 Kaj Gustafsson och Oskar Andersson
Förstudie kring psykisk ohälsa i Gävle

Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna

Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2019

I Gävleborgs län pågår sedan 2017 FoU-arbetet ”Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna” med syftet att förbättra dokumentation och uppföljning inom socialtjänstens arbete med vuxna.

I FoU Rapporten presenteras arbetet och sammanställningar om aktualiseringsskedet redovisas, byggda på aggregerade individuella data tagna direkt ur socialtjänstens verksamhetssystem för 2019.

De frågor som kan besvaras med dessa data är:

- Vilka vuxna aktualiseras?
- Vem aktualiserar?
- Orsak till ansökan och anmälan?
- Hur stor del av aktualiseringarna utreds?

I denna rapport följs dessa frågor upp med sammanställda data för 2019. Jämförelser med motsvarande data för 2018 görs läns- och kommunvis.

Beställ rapporten från:
fou.valfard@regiongavleborg.se
Region Gävleborg, FoU Valfärd
Gävle sjukhus, ingång 11
801 87 Gävle

FoU rapport 2020:4
ISSN: 1654-8272

